

IV AKADEMIYASI KURSANTLARI UCHUN “JISMONIY VA JANGOVAR TAYYORGARLIK” FANIDA QO‘L JANGI MASHG‘ULOTLARINI TASHKIL ETISH

Khudayberganov Olimjon Komiljonovich

O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi Jangovar va jismoniy tayyorgarlik kafedrasida katta o‘qituvchi-murabbiy, dotsent

E-mail: khudayberganov@gmail.ru

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18770337>

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi ta’lim muassasalarida “Jismoniy va jangovar tayyorgarlik” fani doirasida tahsil olayotgan kursantlar uchun qo‘l jangi mashg‘ulotlarini tashkil etish masalalari yoritilgan. Mashg‘ulotlar jarayonida murakkab vazifalar “jangovar vaziyat” sharoitlariga yaqinlashtirilgan holda, haqiqiy jang modellarida taqdim etilishi orqali kursantlarning texnik-taktik harakatlarining samaradorligini baholash imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. O‘yin va o‘quv topshiriqlari asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar kursantlarning tezkor qaror qabul qilish, vaziyatni baholash va raqibga nisbatan samarali qarshi harakatlarni amalga oshirish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: kursantlar, qo‘l jangi, jangovar tayyorgarlik, jismoniy tayyorgarlik, texnik va taktik harakatlar

ОРГАНИЗАЦИЯ ОБУЧЕНИЯ РУКОПАШНОМУ БОЮ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ФИЗИЧЕСКАЯ И БОЕВАЯ ПОДГОТОВКА» ДЛЯ КУРСАНТОВ АКАДЕМИИ МВД

Худайберганов Олимжон Комилжонович

Академия Министерства внутренних дел Республики Узбекистан, кафедра боевой и физической подготовки, старший преподаватель-тренер, доцент

E-mail: khudayberganov@gmail.ru

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы организации обучения рукопашному бою курсантов, обучающихся по специальности «Физическая и боевая подготовка» в учебных заведениях Министерства внутренних дел Республики Узбекистан. В ходе обучения предоставляются возможности оценки эффективности технико-тактических действий курсантов путем представления комплексных задач на реальных боевых моделях, приближенных к условиям «боевой ситуации». Утверждается, что обучение, организованное на основе игр и тренировочных заданий, способствует развитию у курсантов навыков принятия быстрых решений, оценки ситуации и осуществления эффективных контрмер против противника.

Ключевые слова: курсанты, рукопашный бой, боевая подготовка, физическая подготовка, технико-тактические действия

ORGANIZING HAND-TO-HAND COMBAT TRAINING IN THE DISCIPLINE "PHYSICAL AND COMBAT TRAINING" FOR CADETS OF THE ACADEMY OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS

Khudayberganov Olimjon Komiljonovich

Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan, Department of Combat and Physical Training, Senior Lecturer-Coach, Associate Professor

E-mail: khudayberganov@gmail.ru

Abstract: This article examines the organization of hand-to-hand combat training for cadets majoring in "Physical and Combat Fitness" at educational institutions of the Ministry of

Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan. During the training, opportunities are provided to evaluate the effectiveness of cadets' technical and tactical actions by presenting complex tasks on real combat simulations, closely resembling combat situations. It is argued that training organized through games and training exercises helps cadets develop skills in making quick decisions, assessing the situation, and implementing effective countermeasures against the enemy.

Keywords: cadets, hand-to-hand combat, combat training, physical training, technical and tactical actions

KIRISH

“Jismoniy va jangovar tayyorgarlik” fani IIV ta’lim muassasalarida tahsil olayotgan kursantlar tayyorgarlik tizimining ajralmas qismi hisoblanadi. Ushbu fan bo’yicha mashg’ulotlarning mazmuni, ularni tashkil etish va o’tkazish tartibi, shuningdek kursantlarning o’quv materiallarini o’zlashtirish darajasini nazorat qilish va baholash O’zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining 2025-yil 10-oktyabrdagi 600-sonli buyrug’i, fan dasturi, ishchi fan dasturi hamda boshqa normativ-huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi.

MATERIALLAR VA METODLAR

Qo’l jangi bo’yicha dastlabki tayyorgarlik bosqichida kursantlar tomonidan o’zlashtiriladigan texnik harakatlar asosan algoritmik mashqlar shaklida bajariladi. Ushbu mashqlar standart sharoitlarda, o’zgarmas statik holatda amalga oshiriladi va real jangovar vaziyatlarga xos bo’lgan qarshilik omillarini o’z ichiga olmaydi. Mazkur mashqlarga quyidagilar kiradi: qo’l jangi texnikasining bazaviy usullari; qo’l jangi kombinatsiyalari texnikasi; quolsiz qo’l jangi texnikasi; qurol bilan qo’l jangi texnikasi.

Mashg’ulotlarning keyingi bosqichlarida vazifalar murakkablashib, kursantlardan harakatlanishning o’zgaruvchan rejimlari sharoitida jismoniy sifatlarni kompleks namoyon etish, vaziyatlarning tez-tez almashinishiga moslashish talab etiladi. Bunda turli situatsion topshiriqlar ishlab chiqiladi va amalga oshiriladi. Mashg’ulotlarning asosiy qismi yakunida esa kompleks mashqlar, jumladan sparring mashg’ulotlari o’tkaziladi.

NATIJALAR

Tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilardan iborat: IIV ta’lim muassasalari kursantlari uchun qo’l jangi mashg’ulotlarini tashkil etishda jangovar vaziyatlarni modellashtirishga asoslangan o’yin va situatsion topshiriqlardan foydalanishning pedagogik samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berildi;

qo’l jangi texnik va taktik harakatlarini o’rgatishda algoritmik mashqlardan murakkab, o’zgaruvchan jangovar vaziyatlarga bosqichma-bosqich o’tish mexanizmi taklif etildi;

soddalashtirilgan qoidalarga ega mini-janglar va boshqariladigan sparring mashg’ulotlarining kursantlarning tezkor fikrlash va qaror qabul qilish qobiliyatiga ta’siri aniqlab berildi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari quyidagi amaliy ahamiyatga ega:

ishlab chiqilgan mashg’ulot shakllari va o’yin vazifalari IIV ta’lim muassasalarida “Jismoniy va jangovar tayyorgarlik” fanining amaldagi o’quv jarayoniga joriy etilishi mumkin;

mazkur yondashuv o’qituvchilarga qo’l jangi mashg’ulotlarini yanada samarali rejalashtirish va kursantlarning jangovar tayyorgarlik darajasini oshirish imkonini beradi;

tadqiqot natijalari maxsus tayyorgarlik mashg’ulotlarini takomillashtirish, o’quv-uslubiy qo’llanmalar va tavsiyalar ishlab chiqishda foydalanilishi mumkin.

Eng samarali usullardan biri sifatida jangovar elementlarga ega ixtisoslashtirilgan o’yin vazifalari hamda soddalashtirilgan qoidalarga asoslangan mini-janglar qo’llaniladi. Ushbu mashg’ulot shakllari kursantlarda tezkor va to’g’ri qaror qabul qilish qobiliyatini, keskin

o'zgaruvchan jangovar vaziyatlarda samarali harakat qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Javob berish uchun vaqtning cheklanganligi kursantlardan avtomatlashtirilgan harakatlar bilan bir qatorda mustaqil va ijodiy yondashuvni ham talab qiladi.

Mashg'ulot vazifalarini ishlab chiqishda Olimpiya zaxiralari bolalar va o'smirlar sport maktablari tizimida qo'llaniladigan o'yin va mashg'ulot shakllari tanlab olinib, kursantlarning jismoniy tayyorgarlik darajasi hamda fan vazifalariga moslashtirildi. Ushbu vazifalar kursantlarning pozitsion jihatdan teng yoki teng bo'lmagan sharoitlarda harakat qilish, raqibning qarshi ta'siri ostida yuzaga keladigan motor vazifalarni minimal vaqt ichida samarali hal etish qobiliyatini rivojlantirishga qaratildi.

Kontaktli jang san'atlarida tayyorgarlik jarayonining ajralmas qismi sifatida maxsus tashkil etilgan va o'qituvchi tomonidan boshqariladigan janglar muhim ahamiyatga ega. Ushbu janglar rasmiy qoidalarga muvofiq yoki soddalashtirilgan modellar asosida tashkil etilib, kursantlarning texnik va taktik tayyorgarligini bosqichma-bosqich takomillashtirish imkonini beradi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot davomida IIV ta'lim muassasalari kursantlari uchun "Jismoniy va jangovar tayyorgarlik" fanida qo'l jangi mashg'ulotlarini tashkil etishning samarali pedagogik yondashuvlari o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mashg'ulotlarni jangovar vaziyatlarga maksimal darajada yaqinlashtirilgan sharoitlarda, o'yin va situatsion topshiriqlar asosida tashkil etish kursantlarning texnik va taktik tayyorgarligini sezilarli darajada oshiradi.

Mashg'ulot jarayonida soddalashtirilgan qoidalarga ega mini-janglar, sparring mashg'ulotlari hamda qarama-qarshilik elementlariga asoslangan o'yin vazifalaridan foydalanish kursantlarning tezkor qaror qabul qilish, vaziyatni tahlil qilish va raqib harakatlariga moslashish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi aniqlandi. Shu bilan birga, mazkur yondashuv mashg'ulotlarning emotsional fonini yaxshilab, kursantlarning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Umuman olganda, qo'l jangi mashg'ulotlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida, jangovar modellashtirish elementlari bilan uyg'unlashtirib tashkil etish kursantlarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Khudayberganov Olimjon Komiljonovich (2023). FEATURES OF PREPARATION OF RUNNERS FOR MIDDLE AND LONG DISTANCES, CADETS STUDYING IN ACADEMIES OF THE MIA OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *International bulletin of applied science and technology*, 3(3). <https://zenodo.org/records/7758691>
2. Xudayberganov, O. , & Xushmuxammadiyeva, M. D. (2023). THE ROLE OF PHYSICAL FITNESS IN THE BODY OF GIRLS IN A SHORT-DISTANCE RUNNER 6-7 GRADE STUDENT. *Modern Science and Research*, 2(6), 786–791. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/21195>
3. Khudayberganov, O. (2024). METHODOLOGY OF TRAINING TO OVERCOME COMMON OBSTACLES. *Modern Science and Research*, 3(2), 1020–1026. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/29525>
4. Xudayberganov, O., & Xushmuxammadiyeva, M. (2023). THE EFFECTIVENESS OF THE DEVELOPMENT OF SPEED-STRENGTH QUALITIES OF SHORT-DISTANCE RUNNERS IN THE ACADEMY OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS. *Modern Science and Research*, 2(6), 780–785. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/scienceresearch/article/view/21194>

5. Khudayberganov Olimjon Komiljonovich (2023). THE METHODOLOGY FOR USING RELIABLE AND INFORMATIVE TESTS IN THE SELECTION OF FOOTBALL FOR SPORTS. Research Focus,2(11) <https://doi.org/10.5281/zenodo.1015419595>
6. Khudayberganov Olimjon Komiljonovich (2024). O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI ICHKI ISHLAR VAZIRLIGINING TA‘LIM MUASSASALARIDA TO‘SIQLARINI YENGIB O‘TISH BO‘YICHA MUSOBAQALARGA TAYYORGARLIK KO‘RISH XUSUSIYATLARI. Research Focus,3(9) <https://DOI:10.5281/zenodo.13772945>
7. Khudayberganov Olimjon Komiljonovich (2025) AGE-RELATED DYNAMICS OF PHYSICAL TRAINING INDICATORS. «MODERN SCIENCE AND RESEARCH», 4(1) 448-455<https://doi.org/10.5281/zenodo.14658072>
8. Khudayberganov Olimjon Komiljonovich (2025) IIV AKADEMIYASI TA'LIMNING TURLI BOSQICHLARIDA KURSANTLARDA TARTIBBUZARNI HIBSGA OLISH BO'YICHA KASBIY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHGA YORDAM BERADIGAN SHAROITLARNI TAHLIL QILISH. Research Focus | VOLUME 4 | ISSUE 10 | 2025 ISSN: 2181-3833 <https://zenodo.org/records/17517081>